

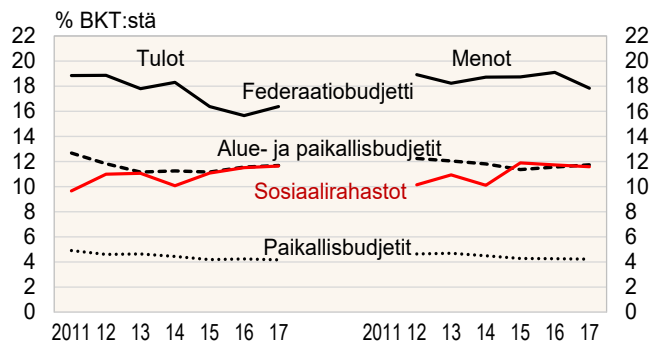
Venäjä

**Venäjän valtion ulkomaisten joukkovelkakirjojen luotto-
luokitus parani.** Kansainvälinen luottoluokitusyhtiö Standard & Poor's nosti viime viikolla Venäjän ulkomaisten velkakirjojen luokituksen investointiluokkaan (BBB-). Luokitus oli ns. roskalainaluokassa kolme vuotta. Myös ruplamääräisten valtionlainojen luokitus parani pykälällä ja on nyt BBB. Korotuksia yhtiö perusteli lähinnä Venäjän talouspolitiikalla, joka on tukenut sopeutumista raaka-aineiden mataliin hintoihin ja kansainvälisiin pakotteisiin. Venäjän talousnäkymät se näkee vakaana. Fitchin luokitus Venäjän valtion ulkomaisille velkakirjoille on sama kuin S&P:n, kun taas Moody's luokittelee ne edelleen roskalainaluokkaan (Ba1).

S&P:n päätöksen myötä Venäjän valtion ulkomaisilla velkakirjoilla on investointiluokitus kahdelta kansainväliseltä luottoluokitusyhtiöltä. Tämä sallii suurten kansainvälisten sijoitusrahastojen sijoittaa jälleen Venäjän valtion ulkomaisiin velkakirjoihin, mikä voi lisätä niiden kysyntää. Valtiolla ei ole tällä hetkellä pakottavaa tarvetta ulkomaiseen lainanottoon, koska valtiontalouden rahoitustilanne on melko hyvä öljyn hinnan nousun ja budjettikurin ansiosta. Tämän vuoden budjetissa on varauduttu laskemaan liikkeelle ulkomaista lainaa yhteensä noin 7 mrd. dollarin arvosta.

Venäjän julkisen talouden vahvistuminen näkyy kaikilla budjettitasoilla. Vuonna 2017 federaatiobudjetin vauhdikkaan tulojen nousun ohella (+18 %) valtion sosiaalirahastoihin suoraan menevät verotulot lisääntyivät 8 % kasvettuaan jo vuonna 2016 nopeasti. Inflaatio oli alle 4 %. Rahastojen federaatiolta saamat varojensiirrot nousivat paljon vuoden tauon jälkeen. Sosiaalirahastojen menot nousivat 6 %. Rahastojen jo vuonna 2016 supistunut vaje kääntyi hyvän tulokehityksen ja varojensiirtojen ansiosta pieneksi ylijäämäksi.

Venäjän konsolidoitu budjetti hallintotasoin 2011–17

Lähde: Venäjän finanssiministeriö.

Alue- ja paikallisbudjettien federaatiolta saamat varojensiirrot lisääntyivät yli 8 % supistuttuaan useimpina edellisvuosina. Suoraan näihin budjetteihin menevien verotulojen ja maksujen kasvu oli edelleen yli 8 %. Veroja kertyi hyvin

yrittäjien voitoista sekä väestön työtuloista. Alue- ja paikallisbudjettien menot lisääntyivät peräti 9 %, kun mm. menot talouden eri lohkoille nousivat, etenkin kuljetussektorille.

Kokonaisuutena alue- ja paikallisbudjettien vaje poistui jo vuonna 2016 lähes tyystin ja syveni vain hieman viime vuonna. Alueiden väliset erot olivat edelleen suuria mitattuna esimerkiksi vajeen suhteella aluebudjetin saamiin verotuloihin. Alueet ja paikkakunnat ovat kaiken kaikkiaan saaneet kahtena viime vuonna maksettua hieman velkojaan pankkeille eikä federaation tarvinnut enää viime vuonna myöntää niille nettomääräisesti juuri lainkaan luottoa.

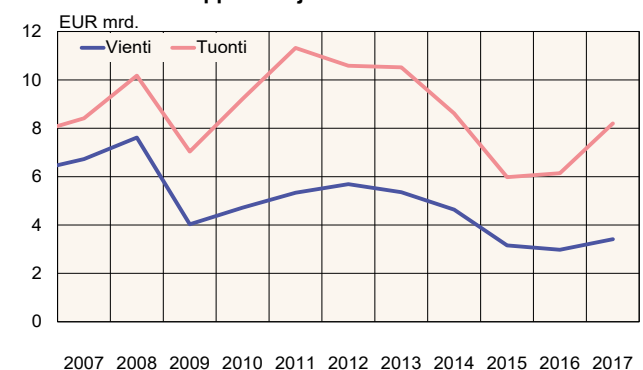
Suomen Venäjän-kauppa kasvoi reippaasti. Tavaraviennin arvo kasvoi viime vuonna 15 % ja oli 3,4 mrd. euroa. Kasvua vetivät koneet ja laitteet, joiden viennin arvo lisääntyi neljänneksellä vuotta aiemmasta. Muutoin vientikehitys oli vaihtelevampaa, sillä keskeisistä tuoteryhmistä esim. elintarvikevienti kasvoi 5 %, mutta kemiallisten tuotteiden ja metallien vienti supistui hieman. Venäjän osuus Suomen tavaraviennistä oli edelleen vajaat 6 %.

Viime vuoteen saakka tavaraviennin arvo supistui neljä vuotta peräkkäin ja pohjalukemissaan vuonna 2016 viennin arvo oli alle puolet vuoden 2008 huippulukemista. Silloin kuitenkin lähes 40 % viennistä oli jälleenvientiä eli tavaroita, joita ei ole valmistettu Suomessa. Esim. henkilöautojen ja matkapuhelinten jälleenvienti on sittemmin lähes loppunut. Viime vuosina jälleenviennin osuus Suomen Venäjän-viennistä on ollut enää noin neljännes ja koostunut pääosin lääkkeistä sekä eräistä koneista ja laitteista.

Myös Suomen palveluvienti Venäjälle elpyi viime vuonna mm. matkailupalveluiden vetämänä, sillä venäläisten yöpymiset Suomessa lisääntyivät viime vuonna 16 %. Tammi-syyskuussa koko palveluvienti Venäjälle kasvoi 20 % vuotta aiemmasta. Sekä tavara- että palveluviennin kasvu jatkuu tänä vuonna Venäjän elpyvän kysynnän tukemana, mutta kasvu jäänee viime vuotta hitaammaksi.

Tavaratuonnin arvo kasvoi viime vuonna kolmanneksella ja oli 8,2 mrd. euroa. Nopean kasvun taustalla oli lähinnä öljyn hinnan nousu sekä alkuvuoden yksittäiset kaasuputkitoimitukset. Venäjän osuus Suomen tavaratuonnista oli 13 %.

Suomen tavarakauppa Venäjän kanssa

Lähde: Tullihallitus.

Kiina

Kiinan rahoitusvalvojat ottivat hallintaansa maan kolmanneksi suurimman vakuutusyhtiön. Kiinan vakuutusvalvontakomissio (CIRC) ilmoitti perjantaina 23.2. otavansa hallintaansa yksityisen vakuutusyhtiö Anbangin estääkseen yhtiön kaatumisen sekä turvatakseen asiakkaiden ja sijoittajien aseman. Samalla ilmoitettiin, että Anbangin jo viime vuoden kesäkuussa pidätettyä perustajaa ja suuromistajaa Wu Xiaohuita syytetään talousrikoksista. Viranomaisen suunnitelmiana on vakauttaa yhtiön tilanne seuraavan 1–2 vuoden aikana, mikä edellyttää yhtiön pääomittamista ja uusia osakkaita. CIRC on huomauttanut myös eräitä muita vakuutusyhtiöitä väärinkäytöksistä.

Taseella (310 mrd. USD) mitattuna Anbang on sijalla 139 Global Fortune 500 listalla. Yhtiö on laajentanut tällä vuosikymmenellä toimintaansa voimakkaasti myös vakuutussektorin ulkopuolelle ja ulkomaille mm. rahoitus- kiinteistö ja hotellialoille. Sen aggressiivinen laajentumismalli on nojanut vakuutustuotteisiin ja varjopankkisektorin tarjoamiin rahoitusmahdollisuuksiin. Vakuutus- ja varjopankkisektoriin kohdistuneet sääntelymuutokset ja kiristykset ovat kuitenkin iskeneet Anbangin tuloihin. Kiinalaisviranomaiset ovat puuttuneet myös sen ulkomaille suuntautuneeseen sijoitustoimintaan. Yritys onkin ajautunut rahoitusvaikeuksiin, minkä seurauksena se on joutunut myymään omistuksiaan.

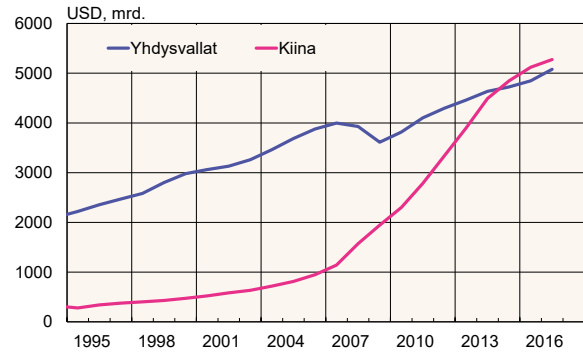
Anbangin haltuunotto kuvastaa hyvin Kiinan rahoitusjärjestelmän riskejä. Samanlaisia velkarahalla laajentuneita yrityksiä on useita. Anbangin ohella viimeisen vuoden aikana näkyvimmin esillä ovat olleet Fosun, HNA ja Wanda.

Kiinan kuluttava keskiluokka kasvaa ja vaurastuu. Kiinasta tuli pari vuotta sitten dollariarvolla mitaten maailman suurin vähittäiskauppamarkkina, kun maan kaupan arvo nousi Yhdysvaltojen vähittäiskauppaa suuremmaksi.

Lähes 1 400 miljoonalla kiinalaisella oli viime vuonna käytettävissä olevia tuloja keskimäärin noin 26 000 juania (4 000 USD) henkeä kohti. Kaupunkiväestön käytettävissä olevat vuositulot (36 000 CNY tai 5 600 USD) olivat kaksi ja puolikertaiset maaseudulla asuvien tuloihin nähden. Lähes 60 % kiinalaisista asui vuoden 2017 lopulla kaupungeissa. Vaikka osuus on noussut ripeästi, kaupungistumisella on vielä selvästi varaa nousta ja ylläpitää tulojen ja kulutuksen kasvua. Vertailun vuoksi Etelä-Koreassa kaupunkiväestön osuus on 83 % ja Japanissa jo 94 %.

Kun keskiluokka kasvaa ja vaurastuu, muuttaa se koko talouden dynamiikkaa. Kulutuskysynnän rakenne muuttuu, mikä vaikuttaa myös Kiinaan suuntautuviin kauppavirtoihin. Kulutustavaroiden ja kuljetusvälineiden suhteellinen osuus kokonaistuonnista on kasvanut selvästi muita tuontieräitä nopeammin. Esimerkiksi uusia autoja myytiin Kiinassa viime vuonna 24 miljoonaa kappaletta, kun vastaava luku Yhdysvalloissa oli reilut 17 miljoonaa.

Vähittäiskaupan arvo Kiinassa ja Yhdysvalloissa

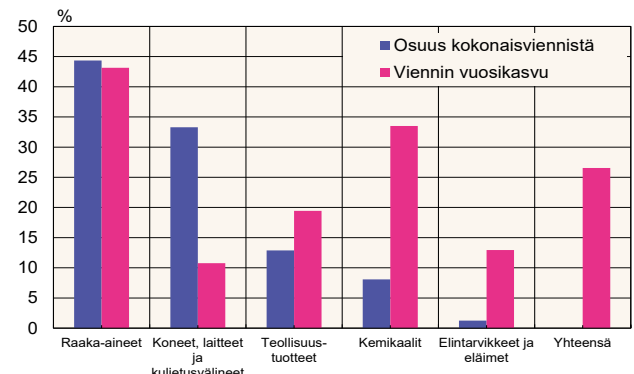
Lähteet: NBS, U.S.Census Bureau ja Macrobond.

Suomen tavaraviennin kasvoi selvästi kokonaisviennistä nopeammin. Tullin tilastojen mukaan Suomen viime vuoden tavaraviennin arvo Kiinaan kasvoi 27 % edellisvuodesta 3,4 mrd. euroon, kun Suomen tavaraviennin kokonaisuudessaan vajeat 15 %. Kiinaan osuus tavaraviennistä kasvoi puoli prosenttiyksikköä vajaan 6 prosenttiin. Tuonti Kiinasta kasvoi 12 % 4,5 mrd. euroon ja osuus pysyi runsaassa 7 prosentissa. Kiinan-kaupan alijäämä supistui 16 % 1,1 mrd. euroon, mutta kattoi silti lähes puolet Suomen tavarakaupan kokonaisvajesta (2,5 mrd. euroa).

Tullin mukaan vuonna 2016 Kiinaan suuntautuneesta viennistä jo viidesosa oli jälleenvientiä eli muualla kuin Suomessa tuotettua tavaraa. Jälleenvienti kasvoi 17 % edellisvuodesta ja Kiina nousi kolmanneksi suurimmaksi jälleenvienti-maaksi Ruotsin ja Venäjän jälkeen. Tavararyhmistä arvoltaan suurinta oli sähkökoneiden ja -laitteiden jälleenvienti.

Tilastokeskuksen majoitustilastojen mukaan ulkomaisia matkailijoita kävi Suomessa viime vuonna reilut 3 miljoonaa, joista 7 % oli Kiinasta. Ulkomaisille matkailijoille kirjattiin Suomessa lähes 6,6 miljoonaa yöpymisvuorokautta, mikä oli 14 % enemmän kuin vuonna 2016. Kiinalaisten turistien yöpymisvuorokaudet lisääntyivät 34 %, mikä on eniten kaikista kansallisuuksista. Kiinalaiset yöpyivät Suomessa yhteensä 311 000 vuorokautta, mikä oli viidenneksi eniten venäläisten, saksalaisten, ruotsalaisten ja brittiläisten turistien jälkeen.

Suomen Kiinan-vienti tavararyhmittäin 2017

Lähde: Tulli.